

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka v právní věci

žalobce: **Mgr. L. D.**

zastoupen JUDr. Josefem Kopřivou, advokátem
se sídlem Vodičkova 709/33, 110 00 Praha

proti

žalovanému: **ředitel Hasičského záchranného sboru Královéhradeckého kraje**
se sídlem U Přívozu 122/4, 500 03 Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2019, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2019, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 19.456,- Kč a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Napadeným rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutí ředitele kanceláře ředitele Hasičského záchranného sboru Královéhradeckého kraje ve věcech služebního poměru č. j. X ze dne 23. 1. 2019, kterým byl žalobce shledán odpovědným za škodu vzniklou bezpečnostnímu sboru a uložena mu povinnost uhradit škodu ve výši 54.870 Kč. Škodu

měl žalobce způsobit jako vedoucí skupiny příslušníků, který odpovídal za činnost podřízených příslušníků nstrm. D. T. a nstrm. M. R., kteří odstraňovali led z okraje střechy budovy stanice Hasičského záchranného sboru Královéhradeckého kraje Rychnov nad Kněžnou. Při odstraňování ledu mělo dojít k poškození střešní krytiny a okapu.

2. Již v úvodu zdejší soud předesílá, že žalobu ve skutkově totožné věci podal rovněž velitel družstva pprap. B., který byl žalovaným rovněž shledán povinným k náhradě škody. Toto řízení je zdejším soudem vedeno pod sp. zn. X a pro podobnost (či dokonce shodnost) námitek žalobců i žalovaného též krajský soud s ohledem na hospodárnost soudní činnosti ponechal v aktuálním rozsudku některé shodné pasáže, neboť neměl důvodu se od dříve užitého hodnocení odchylovat.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce v žalobě namítal nepravdivost tvrzení žalovaného o tom, že nebyla provedena prohlídka stavu střechy shora před zahájením prací, že se neseznámil se stavem věci a že neprováděl kontrolu postupu prací. Uvedl, že prohlídka střechy a kontrola prací byla prováděna velitelem družstva z koše, do kterého byl umožněn přístup po vyrovnání příčlů z důvodu výstupu na žebřík a při vypnutém motoru výškové techniky AZ 30. Kontrola proběhla v průběhu prací asi třikrát a pokaždé se stejným výsledkem. Střecha byla kontrolována při přerušení prací, ale vzhledem k tomu, že se námraza neodstraňovala načisto, nebylo možné jakékoliv poškození odhalit.
4. Není pravdivé ani tvrzení služebního funkcionáře, že nebyl určen postup při provádění prací. K dispozici byla výšková technika AZ - 30, kterou mohl obsluhovat pouze velitel družstva, který měl průkaz odborné způsobilosti strojníka. Argument služebního funkcionáře, že výškovou techniku AZ 30 mohli obsluhovat strojníci D. S. a M. Š., je spekulativní. Oba jmenovaní sice byli v tento den uvedeni ve strážní knize jako strojníci, ale měli zcela jiné služební úkoly a z žalobci neznámých důvodů nebyli pro obsluhu techniky určeni velitelem čtyři.
5. K vyjádření služebního funkcionáře, že odstraňování ledu bylo provedeno zcela nevhodnou metodou, žalobce uvedl, že když jednotky pracují v terénu a odstraňují rizikovou námrazu, tak používají dostupné nářadí a tím je: bourací sekera, malá sekera, nebo trhací hák. To je nejběžněji používané nářadí na tuto činnost, kdy k jinému postupu nejsou příslušníci proškoleni, neexistuje na to metodika a není to ani běžnou praxí.
6. Žalobce namítl, že byly porušeny povinnosti ze strany vedoucích příslušníků, neboť nebyly zajištěny podmínky k výkonu služby. Po konzultaci s odborníkem bylo zjištěno, že v kritických místech mělo být na střeše zabudováno rozmrazování - tepelné kabely a že jediný správný technologický postup měl být rozpouštění teplou vodou - to však nikdo ze zasahujících příslušníků nevěděl a nebyl o tom poučen, proškolen, ani k tomu vycvičen. O problému namrzání střechy vedoucí příslušníci věděli, ale po celých 7 let problém nikdo neřešil. Žádný odborník bezpečnostního sboru také nestanovil technologický postup při odstraňování námrazy takto citlivé krytiny.
7. Žalobce v průběhu správního řízení žádal o opatření znaleckého posudku, který by poškození střechy objektivně popsal, což služební funkcionář odmítl. Žalobce proto

namítal nedostatečně zjištěný skutkový stav. Žalovaný dále zatížil řízení procesní vadou, neboť řízení nebylo řádně zahájeno.

8. Dále žalobce namítal nesrozumitelnost stanovení míry zavinění jednotlivých příslušníků, kteří se podíleli na odstraňování námrazy. To bylo provedeno prostřednictvím průměrného služebního příjmu, a nikoli podle procentuálního vyjádření odpovědnosti, což nelze považovat za zákonné. Za vinu je žalobci kladeno, že se podílel na výběru náradí, a měl si být, vzhledem ke svým profesním zkušenostem, vědom rizik spojených s odstraňováním, při němž došlo ke škodě. Rizik hrozících při odstraňování ledu si dle žalobce nepochybně byli vědomi i nadřízení, a přesto uložili daný úkol. Výběr náradí označil žalovaný za nesprávný. Jaké náradí mělo být použito, však žalovaný neuvádí. Přestože žalovaný akceptoval jako nepravdivé tvrzení, že neproběhla prohlídka střechy před zahájením prací a že nebyla prováděna kontrola postupu prací, přesto zhodnotil, že na samotné posouzení míry zavinění žalobce tato skutečnost vliv nemá. To dle žalobce není objektivní posouzení jeho jednání.
9. Žalovaný v rozhodnutí doslova uvedl: *„Pokud odvolatel tuto činnost v minulosti nevykonával, měl vyhodnotit rizika zvoleného technologického postupu a upozornit na ně i svého nadřízeného, případně zvolený postup konzultovat s některým z kolegů, kteří v minulosti tuto činnost již vykonávali. Toto však neučinil a tím porušil základní povinnost příslušníka bezpečnostního sboru plynoucí z ust. § 45 odst. 1 písm. b) zákona o služebním poměru.“* Žalobce se tak podle žalovaného dopustil porušení povinnosti ohlašovat vedoucímu příslušníkovi závady a nedostatky (mimořádně bez rozhodnutí, které by mu uložilo kázeňský trest za toto údajné porušení služební kázně, tudíž by se na něj mělo pohlížet jako na nevinného - srov. § 186 odst. 4 zákona o služebním poměru), které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, protože neohlásil nedostatky, o nichž nadřízení ví několik let, a přesto mu takový úkol uložili.
10. Žalobce nesouhlasil s úvahami žalovaného o tom, že to měl být žalobce, kdo bude hodnotit jemu daný rozkaz, přičemž vedoucí funkcionáři o stavu střechy dlouhodobě věděli. Žalovaný neshledal důvodnou námitku týkající se nesrozumitelnosti stanovení míry zavinění jednotlivých zúčastněných příslušníků a nemožnosti vyjádření jejich podílu na náhradě škody s využitím institutu průměrného služebního příjmu. Žalovaný uznal za oprávněnou námitku, že není pravdivé tvrzení služebního funkcionáře o neprovedení prohlídky stavu střechy shora před zahájením prací, o neseznámení se se stavem věci a o neprovádění kontroly postupu prací. To byly jediné konkrétní nedostatky, které byly žalobci vytýkány. Odpovědnost žalobce dovozuje pouze ze skutečnosti, že byl vedoucím příslušníkem. Pokud by měl být v daném případě tento princip uplatněn do důsledků, museli by se na náhradě škody podílet také nadřízení, kteří úkol uložili, a nejen oni, neboť všichni odpovídají za činnost svých podřízených. O použití daného principu (chybně dle § 96 zákona o služebním poměru) vypovídá i určení odpovědnosti násobky průměrného služebního příjmu a nikoliv procentuálním vymezením míry odpovědnosti.
11. Žalobce shrnul, že v předmětné věci nebyl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou žádné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí. Žalovaný zatížil rozhodnutí také nesprávným právním posouzením věci, proto žalobce navrhl rozhodnutí žalovaného zrušit.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

12. Žalovaný ve svém vyjádření zrekapituloval průběh prací spočívajících v odstraňování námrazy ze střechy dne 23. 1. 2017. Následně dne 22. února 2017 při odtávání zbylé námrazy bylo zjištěno, že v důsledku shora popsaného odstraňování ledu došlo k poškození střešní krytiny a okapu. Přesah střechy byl zasažen v šíři cca 0,5 m a v délce cca 30 m, dále byl proděravěn okap v délce cca 30 m. Popsané poškození bylo zjištěno velitelem družstva M. B.. Žalovaný žalobu nepovažuje za důvodnou a trvá na argumentaci uvedené v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
13. Žalovaný uvedl, že počet přidělených pracovníků k prováděnému úkonu byl dostatečný, neboť mohli pracovat pouze 3 příslušníci (jeden jako obsluha výškové techniky a dva v koši). Žalobce mohl sám požádat nadřízeného o dalšího strojníka, což však neučinil. Tvrzení, že na prováděnou činnost neexistuje metodika ani proškolení, je sice pravdivé, ale takových činností je více a jednotky je vykonávají. Pro tuto činnost pak obecně platí zásady bezpečnosti práce a pohybu ve výškách. Škála dostupného nářadí byla na stanici rovněž pestřejší, než při zásahu v terénu. Žalovaný k tomu navrhl výslech svědků.
14. Dále žalovaný poukázal na to, že obdobná činnost byla v minulosti prováděna již několikrát. Žádná metodika by nemohla být tak komplexní, aby se podle ní dalo postupovat; stejně jako neexistuje metodika např. na likvidaci obtížného hmyzu, přestože takové zásahy probíhají několikrát ročně. Žalobce mohl požádat o radu či pomoc některého z kolegů, kteří tuto činnost v minulosti provedli; nic takového však neučinil, tedy nejednal s potřebnou obezřetností a nemůže být zbaven odpovědnosti.
15. Žalovaný uvedl, že na závěr ústního jednání, provedeného v prostorách stanice Rychnov nad Kněžnou, byla pořízena fotodokumentace celé střechy. Přitom bylo skutečně zjištěno, že i na dalších místech mimo dosah techniky AZ 30 jsou na střešní krytině prohloubeniny. Tyto však zcela zjevně nebyly takového charakteru, že by jimi mohlo docházet k protékání vody pod krytinu. Pokud jde o poškození okraje střešní krytiny a okapu, pak z na místě samém pořízené fotodokumentace vyplývá, že se nejednalo o prohloubeniny, nýbrž šlo o proděravění poškozených míst, způsobené údery hrotů hasičských seker. O posouzení rozsahu poškození a určení předpokládané výše škody byl požádán výrobce střechy. Jeho písemné odborné vyjádření je součástí spisu. V průběhu řízení nikdo z povinných k tomuto vyjádření nevznosl jakoukoli námitku. Požadavek na vypracování znaleckého posudku se tak jevil jako nadbytečný. Žalovaný opakovaně namítá i to, že žalobci nic nebránilo vypracování znaleckého posudku zadat na vlastní náklady a s tímto pak v řízení argumentovat.
16. Pokud jde o zahájení řízení, pak žalovaný odkázal na § 178 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru, který stanoví, že řízení je zahájeno dnem, kdy služební funkcionář učiní první úkon vůči účastníku, jestliže se zahajuje řízení z podnětu bezpečnostního sboru. Jiný formální požadavek zákon nestanoví, tedy řízení může být zahájeno i ústně. První úkon ve věci učinil služební funkcionář dne 10. 10. 2017, a to pod č.j. X.
17. Ke zkrácení procesních práv žalobce při jednáních škodní a náhradové komise nemohlo dojít. Žalobce se spolu s dalšími povinnými k věci písemně vyjádřil ještě před jednáním škodní komise územního odboru Rychnov nad Kněžnou. Obecně přitom platí, viz pokyn č. 39/2017 SIAŘ KŘ ze dne 24. dubna 2017, že příslušníci a zaměstnanci HZS Královéhradeckého kraje, u nichž se předpokládá odpovědnost za vznik škody, jsou zváni na jednání komisí k podání vysvětlení pouze tehdy, pokud to vyžaduje řádné

vyšetření škodní události. Náhradová komise přitom nevedla řízení o náhradě škody, jak mylně tvrdí žalobce, ale pouze posoudila postoupený spisový materiál předložený jí k posouzení škodní komisí a doporučila služebnímu funkcionáři jak ve věci rozhodnout. Žalovaný v popsáném postupu škodní a náhradové komise, jakož i postupu služebního funkcionáře, nespátřuje žádnou zmatečnost.

18. Podle ustanovení § 95 odst. 3 zákona o služebním poměru se výše náhrady škody určí s přihlédnutím k míře zavinění příslušníka. Výše náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout čtyřapůlnásobek jeho průměrného měsíčního služebního příjmu dosahovaného před porušením povinností, kterým příslušník škodu způsobil. Na rozdíl od žalobcem zmíněného ustanovení § 96 zákona o služebním poměru, není v tomto případě stanoven konkrétní postup jak určit společný podíl na náhradě škody. Jediným korektivem je zde stanovení maximální hranice v rozsahu čtyřapůlnásobku průměrného měsíčního služebního příjmu odpovědného příslušníka. Je tak na úvaze služebního funkcionáře, zda po konkrétním vyhodnocení míry (intenzity) zavinění odpovědného příslušníka určí jeho povinnost k náhradě škody až na hranici čtyřapůlnásobku průměrného měsíčního příjmu nebo ji stanoví v menším rozsahu. V posuzovaném případě pak byla míra odpovědnosti žalobce za jím zaviněnou škodu s přihlédnutím ke všem okolnostem případu určena cca v polovině zákonné hranice stanovené pro maximálně možnou výši náhrady škody z nedbalosti.
19. Žalobce nijak neobjasnil, proč by bylo odmítnutí rozkazu v podmínkách Hasičského záchranného sboru „malou sebevraždou“. Neuvedl ani jediný příklad, kterým by toto své radikální vyjádření věcně podpořil. Rovněž neuvedl důvod, proč nepožádal o písemné vydání rozkazu k odstranění ledu, pokud se domníval, že úkol byl vydán ve zřejmém rozporu s právním předpisem, případně mu neměl být vůbec zadán.
20. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Replika žalobce

21. Žalovaný konstatoval, že odstraňování námrazy probíhalo v podmínkách samotné stanice, a proto byla k dispozici pestřejší škála dostupného nářadí než v terénu. Neuvedl však, jaké nářadí mělo být tedy použito. Odstranění námrazy za pomoci teplé vody nebylo možné v daných podmínkách provádět, to by mohla snad jen specializovaná a dobře vybavená firma. Toto řešení bylo v dané situaci technicky nemožné.
22. Žalovaný tvrdil, že prvním úkonem, který byl služebním funkcionářem vůči žalobci učiněn, bylo zahájení řízení písemností č. j. X ze dne 10. října 2017. Přitom náhradová komise již škodu projednávala ještě před zahájením řízení a ve zprávě ze dne 15. 5. 2017, zkonstatovala, že za škodu odpovídá žalobce. Písemností č. j. X ze dne 4. 8. 2017 podepsanou předsedou náhradové komise, který zjevně nebyl pověřen řízením ve věcech služebního poměru, bylo žalobci sděleno následující: *„Jako účastníku řízení Vám oznamuji, že náhradová komise HZS Královéhradeckého kraje dne 27. července 2017 ukončila šetření škodní události – poškození střechy stanice Rychnov nad Kněžnou dne 23. ledna 2017 a navrhla služebnímu funkcionáři uplatnit vůči Vám nárok na náhradu škody ve výši nákladů 2 násobku vašeho průměrného hrubého služebního příjmu ke dni vzniku škody.“* Následovalo poučení o procesních právech. Odpovědnost za škodu se nepochybně zjišťuje v řízení ve věcech služebního poměru a nikoli mimo něj. Skutečnost, že náhradová komise

postupovala podle služebního předpisu ředitele, nic nemění o pravidlech správního řízení.

V. Ústní jednání a posouzení věci krajským soudem

23. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“). Po prostudování správního spisu dospěl soud k níže uvedeným skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž při tom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného.
24. Soud k projednání věci nařídil jednání na den 25. srpna 2021. Zástupce žalobce odkázal na písemné vyhotovení žaloby a repliky. Zástupce žalovaného rovněž odkázal na písemné vyhotovení vyjádření; uvedl, že na návrhu na výslech dvou svědků, kteří by se měli vyjádřit k zadání pracovního úkolu, žalovaný netrvá. Žádný z účastníků neměl další důkazní návrhy. Zástupce žalobce v závěrečné řeči odkázal na věc vedenou pod sp. zn. X, neboť jde o stejný skutek. Pro úplnost proto soud cituje z věci sp. zn. X, kde zástupce žalobce v závěrečné řeči připomněl, že práce spočívající v odstraňování ledu ze střechy probíhaly již v přechozích sedmi letech a v projednávané věci nebylo dostatečně zjištěno, které poškození střechy bylo přičitatelné právě ke dni, kdy odstraňovala led pracovní skupina pod velením žalobce. Žalovaný za tímto účelem nenechal zpracovat znalecký posudek, ačkoli to žalobce navrhoval. Zástupce žalovaného rovněž odkázal na sp. zn. X, kde závěrem uvedl, že z fotodokumentace bylo zřejmé, která poškození jsou „čerstvá“; nikdo jiný během zimy na střeše práce neprováděl, tedy z toho dovozuje, že poškození byla způsobena právě dne 23. 1. 2017. Znalecký posudek nepovažoval žalovaný za nezbytný, neboť disponoval fakturou na opravu střechy, což byl dostatečný důkaz o výši škody. Konkrétně k žalobci D. zdůraznil, že tento převzal část kompetencí od velitele B. a že je věcí služebních funkcionářů, aby zajistili provádění úkonu. Pokud žalobce nebyl schopen úkol zajistit a uhlídat svoje kolegy jako nejzkušenější v družstvu, měl to konzultovat s velitelem družstva. Oba žalobci (nynější i žalobce ve sp. zn. X) byli odpovědní za provádění prací.
25. Ze správního spisu soud ověřil, že dne 15. 5. 2017 sepsala škodní komise územního odboru Rychnov nad Kněžnou protokol o škodní události, ve kterém uzavřela, že za škodu odpovídají nstržm. Mgr. D. nstržm. R. . nstržm. T. . Dne 7. 8. 2017 převzal žalobce oznámení o výsledku šetření komise a o jejím návrhu uplatnit vůči němu náhradu škody. Dne 10. 10. 2017 bylo zástupci žalobce zasláno oznámení o zahájení řízení ve věcech služebního poměru, spolu s informací o konání ústního jednání dne 26. 10. 2017, kterého se žalobce zúčastnil. Ve spisu je založena dále informace, že ke dni 23. 1. 2017 byli k obsluze stroje AZ 30 oprávněni M. B., D. S., M. Š., M. R..
26. Při ústním jednání dne 26. 10. 2017 byl vyslechnut jako svědek ppor. Bc. M. K., který pověřil skupinu pracovníků úkolem odstraňování ledového převisu z okapů střechy. K práci přidělil stroj AZ 30, potřebný počet pracovníků a úkolem pověřil p. B.. Dále sdělil, že převisy se odstraňovaly každý rok, ale přesný postup stanoven není, využívají se různé pomůcky podle síly ledu. Svědek uvedl, že lze použít klasickou ruční hasičskou sekeru, či menší páčidla s ostrým koncem. Vzhledem k výši ledu a jeho narůstání bylo již dne 23. 1. 2017 správné nařídít odstranění převisu; svědek uvedl, že sice nešlo o jednání v tísni, ale není schopen posoudit, zda by okap vydržel do dalšího dne. Docházelo

k tomu, že led postupoval po budově směrem k výjezdovým vratům a až k nim se tvořily rampouchy.

27. Ve správním spisu je též založena fotodokumentace poškození střechy. Po jejím obdržení žádal žalobce zpracování znaleckého posudku, neboť jeho zástupce nebyl u pořizování fotografií přítomen; fotografie nelze považovat za objektivní, jedná se ve většině případů o staré záseky, které nemohly být způsobeny při předmětné události. Dále je ve spisu založen soupis průměrných příjmů účastníků prací a vyúčtování opravy střechy. K tomu žalobce žádal informaci (provedení důkazu) o výběru firmy k opravě střechy a o rozsahu prací. Rovněž k tomu požadoval znalecký posudek, tj. zda byla oprava provedena v nezbytném rozsahu a za cenu obvyklou.
28. Do spisu byla založena informace o zakázce malého rozsahu přidělené konkrétnímu dodavateli a informace o výměně poškozené střešní krytiny v rozsahu 390 m².
29. Dne 23. 1. 2019 vydal ředitel kanceláře krajského ředitele ve věcech služebního poměru rozhodnutí, jímž rozhodl o odpovědnosti žalobce za škodu s tím, že odpovídá částce 54 870 Kč. Po odvolání žalobce následně žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím, které je předmětem soudního přezkumu.
30. Dle odst. 1 ust. § 95 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru, příslušník odpovídá bezpečnostnímu sboru za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním. Dle odst. 2 je příslušník povinen uhradit bezpečnostnímu sboru skutečnou škodu v penězích nebo uvedením věci do předešlého stavu, jestliže s tím služební funkcionář souhlasí. Výše škody na věci se určí podle ceny věci v době poškození nebo ztráty. Dle odst. 3 se výše náhrady škody určí s přihlédnutím k míře zavinění příslušníka. Výše náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout čtyřapůlnásobek jeho průměrného měsíčního služebního příjmu (dále jen "průměrný služební příjem") dosahovaného před porušením povinnosti, kterým příslušník způsobil škodu.
31. Podle § 180 odst. 1 služebního zákona služební funkcionář je povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí.
32. Krajský soud se nejprve zabýval formálními náležitostmi vedení správního řízení, neboť žalobce namítal, že toto nebylo řádně zahájeno. Ze správního spisu je patrné, že oznámení o zahájení řízení bylo zasláno zástupci žalobce dne 10. 10. 2017. Pokud jde o jednání škodní komise, toto lze nahlížet jako zjišťování podkladů pro to, zda je na místě správní řízení zahájit či nikoli. Žalobce nebyl nikterak zkrácen na svých právech v průběhu správního řízení, neboť byl seznámen s podklady, mohl se účastnit ústního jednání a navrhopvat důkazy (což vše činil). V podrobnostech lze odkázat na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 6 Ad 11/2013-29 ze dne 29. března 2017, který se zabývá prvním úkonem v řízení, absencí zákonem určené formy, avšak připomíná, že jej musí učinit služební funkcionář. Této žalobní námitce proto soud nepřisvědčil.
33. Zdejší krajský soud nicméně již nemůže aprobovat postup, jakým služební funkcionář postupoval při zjištění výše škody, příčinné souvislosti a tím pádem shledání odpovědnosti jednotlivých pracovníků. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2013, č. j. 3 Ads 127/2012 – 17, při rozhodování o náhradě škody podle § 93 a násl. zákona o služebním poměru nepostačí prosté konstatování porušení povinnosti

příslušníka bezpečnostního sboru. Namítne-li příslušník bezpečnostního sboru, že vlivem další okolnosti byla přerušena příčinná souvislost mezi jeho jednáním a vznikem škody, je služební funkcionář povinen se touto námitkou zabývat. Tak tomu bylo i v právě projednávaném případě, neboť žalobce již v průběhu správního řízení požadoval přesné sdělení o výši škody – respektive o ceně opravy vztahující se k části střechy, k jejímuž poškození mohlo dojít dne 23. 1. 2017.

34. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že míra zavinění byla určena ve výši dvojnásobku průměrných měsíčních služebních příjmů. Výsledný rozdíl v konkrétních částkách plyne z toho, že žalobce jako velitel družstva dosahuje vyšších příjmů. Krajský soud k tomu uvádí, že míra odpovědnosti musí být předně určena co do rozsahu skutečného podílu na škodě, teprve následně redukována na zákonnou hranici 4,5 násobku měsíčního příjmu. Pokud tedy žalovaný kalkuloval se škodou ve výši 583 461 Kč, měl určit, které poškození vzniklo dne 23. 1. 2017 a kterým pracovníkem bylo způsobeno, resp. tyto hranice dále regulovat podle míry účasti na prováděné práci.
35. Postup zvolený žalovaným nereflktuje skutečný podíl na způsobené škodě, ale působí spíše jako forma „trestu“, kdy po úvahách o míře odpovědnosti uvnitř týmu (velitel skupiny odpovědný za pracovníky), o prvo-provinění žalobce, žalovaný přistoupil k dvojnásobku průměrného příjmu u dvou pracovníků. Zde je vhodné připomenout, že uložená povinnost nahradit škodu způsobenou na majetku státu není kázeňským trestem, ale důsledkem odpovědnosti za škodu dle § 95 služebního zákona (srov. obdobně rozsudek NSS z 24. 8. 2017, čj. 7 As 236/2017-36).
36. Již v rozsudku ze dne 20. 3. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1437/2006, Nejvyšší soud vyložil, že o vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem porušení právní povinnosti škůdce či právem kvalifikované okolnosti, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebyť protiprávního úkonu (škodné události), ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Žalovaný zde však bez dalšího jako výši škody určil cenu za opravu veškerých poškození na střeše, přičemž minimálně u některých poškození chybí příčinná souvislost (jako základní znak odpovědnosti za škodu). Částka určená žalovaným za výši škody nerozlišovala v nápravě poškození způsobených pravděpodobně dne 23. 1. 2017 a starších. Tímto postupem proto mohlo dojít k tomu, že pracovníci (mezi něž patřil i žalobce), hradili opravu střechy v rozsahu, za který neodpovídají, neboť poškození nemohlo vzniknout při jejich činnosti. Žalovaný tak nepostupoval podle výše citovaného ustanovení § 95 odst. 1 a 2 zákona o služebním poměru, které hovoří jednak o zaviněném porušení povinností, jednak o náhradě skutečné škody. Pracovníkům přičetl k tíži (bez prokazování zavinění) celou opravu střechy.
37. Pokud jde o další žalobní námitky – tedy že na pracovní úkol bylo vysláno málo pracovníků, chyběla metodika a byl zvolen jediný vhodný způsob provádění činnosti – tyto se svou podstatou týkají spíše povahy rozkazu a reakce žalobce na něj. Ze skutkového stavu zjištěného správními orgány plyne, že u žalobce bylo dovozováno porušení povinnosti stanovené v § 45 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru (ohlašovat vedoucímu příslušníkovi závady a nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby). Přestože porušení povinnosti je jednou z náležitostí vzniku odpovědnosti za škodu, není zdaleka jedinou – jak již soud výše vyložil. Nad to lze doplnit, že ze

správního spisu vyplynulo, že k obdobné pracovní činnosti docházelo pravidelně, s vědomím nadřízených pracovníků, kteří tento úkol vždy při jeho potřebě uložili k provedení. Lze se tak přiklonit k názoru žalobce, že nebyl dán prostor pro ohlašování závad a nedostatků v takové míře, aby žalobce mohl odmítnout provést činnost, která byla již dříve prováděna. Rovněž při výsledku svědka před správním orgánem bylo zjištěno, že zvolený postup byl vhodný a například polévání horkou vodou by v tomto případě nemělo význam. Žalovaný měl proto důsledněji zdůvodnit, v čem spatřuje porušení povinnosti žalobce, bez něhož by ke škodě nedošlo.

38. Krajský soud v Hradci Králové zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrací k dalšímu řízení, a to v souladu s ust. § 78 odst. 1 a 4 s.ř.s., když po přezkoumání a projednání věci dospěl k závěru, že v daném případě nebyl zjištěn dostatečně skutkový stav věci. Z průběhu správního spisu plyne, že věc poškozené střechy stanice byla sborem šetrně prakticky cca měsíc poté, co došlo k odstraňování námraz pracovní četou. Z průběhu spisu je rovněž nepochybné, že ohledáním stavu střechy bylo zjištěno i další poškození, i když méně závažné, a to staršího data, neboť se nalézalo v místech, kam žalobcem (a dalšími pracovníky) použitá technika nedosáhla. Za takového stavu měl být pro objektivní zjištění odpovědnosti pracovníků, kteří zásah vykonávali, pořízen navrhovaný znalecký posudek, který by jakékoliv pochybnosti o možném rozsahu a době poškození střechy vyvrátil.
39. Soud pak nemohl přehlédnout ani fakt, že s ohledem na to, že k obdobným zásahům docházelo na místě častěji, lze pochybovat o technické správnosti vybavení střechy, neboť podobné nedostatky by se běžně na zastřešení objevovat neměly. V uvedené věci tak dle přesvědčení soudu došlo k vadě řízení spočívající v nedostatečně zjištěném stavu věci, který mohl vést k nesprávnému závěru o odpovědnosti pracovníků. Krajský soud nepovažoval za nutné provádět dokazování přímo před soudem, neboť zjištění skutkového stavu věci náleží správnímu orgánu, resp. služebnímu funkcionáři, jehož činnost soud nenahrazuje.

V. Závěr a náklady řízení

40. S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil (§ 78 odst. 1 s.ř.s.) pro nedostatečně zjištěný stav věci. Soud věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.), v němž vezme žalovaný v úvahu výše uvedené posouzení věci soudem a znovu ve věci rozhodne.
41. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., když ve věci úspěšný žalobce účtoval náklady řízení spočívající v uhrazeném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč a v právním zastoupení. Soud přiznal zástupci žalobce odměnu za 4 úkony, neboť všechny zhodnotil jako potřebné pro hájení práv žalobce. Šlo o úkony převzetí zastoupení, sepsí žaloby, replika, účast u jednání soudu. Za 4 úkony právní služby náleží dle vyhlášky č. 177/1995 Sb., advokátní tarif, dle § 11 odst. 1 písm. a), d), g), dle § 9 odst. 4 ve spojení s § 7 bod 5 částka 4 x 3 100,- Kč, dle § 13 odst. 4 náleží 4 x 300,- Kč režijního paušálu. K výše uvedené odměně náleží advokátovi rovněž 21 % DPH, jehož je plátcem. Celková částka náhrady nákladů řízení tedy činí 19 456 Kč, kterou zaplatí žalovaný k rukám zástupce žalobce do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 31. srpna 2021

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu